Moeder, courage!

MOEDER, COURAGE!

LARA TAVEIRNE

2026 Prometheus Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

© 2026 Lara Taveirne
Omslagontwerp Kris Demey
Foto auteur Eva Beeusaert
Zetwerk Elgraphic
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 6325 9

Inhoud

DE GROTE MOEDERSTOET 7
over perfect onvolmaakt moederschap

MARIA DOLOROSA 27
over schoonheid en lijdzaamheid

MOEDERZIEL ALLEEN 43
over stilte, eenzaamheid en taalloosheid

ALUMINIUMSMELTERIJ EN
WOORDENFABRIEK 61
over het grote geschenk

SCHILLENMANNEN EN MEEMOEDERS 75
over de kinderen die onze kinderen niet zijn

MIJN ZELFGEKNUTSELDE, RINKELENDE
MOEDER 109
over geschonden moederschap

DE GROTE MOEDERSTOET

Toen ik als kind uit de kleuterklas kwam, zag ik in het gewemel in de schoolgang altijd meteen mijn moeder staan. Leunend tegen de vensterbank. Met haar zelfgebreide beenwarmers. Haar zwarte krullen. En haar groene ogen, die altijd licht gaven. Er waren klasgenoten voor wie er nooit iemand stond. Nog geen grootvader of voogd hadden ze daartoe bereid gevonden. Die kinderen verdwenen na schooltijd achter een blauwe deur waar DE OPVANG op stond.

Mijn moeder was huismoeder, en jarenlang heb ik geloofd dat dit de overtreffende trap van moeder was. Ze was er altijd. En als ze er een keertje niet was, dan lag er een briefje op de keukentafel: *Over een kwartiertje thuis*. Langer dan een kwartier

hebben wij, haar vijf kinderen, het nooit zonder een moeder moeten stellen.

Elke dag verscheen er op een vast tijdstip een pot dampend eten op tafel. Daarna hielp ze ons met huiswerk, waarbij ze ons zwierend met de taartschep belangrijke levenslessen bijbracht: '*Onmiddellijk*, dan denken we onmiddellijk...' En dan kweelden wij: 'Dubbele d, dubbele l!'

Aan haar eksteroog kon ze voelen wanneer er iets scheelde en nog voor we iets hadden kunnen stamelen, sloeg ze al met haar twee handen op haar schoot. Een hobbelige schoot, omdat haar schortzakken altijd vol zaten: hard geworden zakdoeken, wasknijpers, schuifspeldjes, een gele nopper, een krantenknipsel dat ze 's avonds in bed op haar gemak hoopte te lezen.

Op woensdagmiddag zat ze samen met ons rond de keukentafel, die bezaaid lag met tubes verf, lapjes stof, haakpennen, de kartelschaar, oude tijdschriften, een koekdoos met een vogel erop, wat heel toepasselijk was, want binnenin zat een kleurrijk nestje borduurgaren. Mijn broer, die nooit meteen inspiratie had, gaf een concertje door te schudden met een bokaal die vol glimmende kraaltjes zat. Onvermijdelijk kwam het kurkdeksel los en raakten we bedolven onder een

onvergetelijke hagelbui. Toen we het huis allang uit waren, vond mijn moeder nog af en toe zo'n kraaltje terug. Voor haar het bewijs dat we onvergeeflijk snel groot geworden waren.

Op woensdagmiddag knutselden we. Paradijselijke bloemen van crêpepapier, verjaardagskronen van taartdozen, appartementsblokken van op elkaar gestapelde schoenendozen. Gelukkig had mijn moeder handen op overschot. Ze kwam te hulp als de draad in de knoop was geraakt, de moed in onze schoenen was gezakt, of als we onze handen per ongeluk aan het tafelblad hadden vastgelijmd.

We waren niet te stoppen. We regen kettingen van schelpen, haakten een vrolijk mutsje voor de rol wc-papier en we naaiden wel honderd doopsuikerzakjes toen mijn moeder weer maar eens zwanger was geworden.

Zwanger of niet, met onze voeten in de fietstassen, bracht ze ons overal naartoe: naar voetbal, verjaardagsfeest, voordrachtwedstrijd, wiskundeolympiade.

Toen ik als kind uit de kleuterklas kwam, zag ik altijd alleen mijn moeder staan. Met haar zelfgebreide beenwarmers, haar zwarte krullen en haar lichtgevende ogen. Zachtjes wiegde ze de kinder-

wagen, waar mijn nieuwe zusje in lag te slapen. Soms duurde het even voor ik mijn moeder kon bereiken, omdat de kinderen van mijn klas om de kinderwagen heen getroept stonden. Eén voor één wilden ze in die glimmende babywangen knijpen. Mijn moeder glunderde, want zij had die indrukwekkende wangen zelf gemaakt. Vermoedelijk op een woensdagmiddag toen wij niet thuis waren.

De andere moeders in de schoolgang, wellicht bezig een kinderarm door een winterjas te loodsen of een kus te geven op een opengehaalde knie, daar lette ik nooit zo op. Wazige vlekken in mijn ooghoek waren ze. Pas vele jaren later, toen ik zelf moeder werd, moest ik ineens weer aan ze denken. 'Denken' is niet het juiste woord. Ze verschenen aan me: in een kleurrijke stoet, die begeleid door een fanfare door de straten van mijn kindertijd trok. Ik zal zo uitleggen waarom die moeders zich zo veel jaar later ineens aan me opdrongen, maar ik zal eerst de stoet beschrijven.

Vooraan liep de moeder van Luciana. Met haar strakke broek en haar luide stem. Haar man was doodgegaan *door de drugs*. Zo werd dat gefluisterd. Hij had een oliebollenkraam. En ik kon maar niet begrijpen dat iemand die onbeperkt toegang had tot oliebollen ook nog zin kon hebben in drugs.

Elke ochtend zette de moeder van Luciana haar drie dochters af aan de schoolpoort. Daarna liep ze door naar de grotemensenschool, waar ze haar diploma voor kapster hoopte te behalen. Ze had geen boekentas, wel een plastic kappershoofd, dat ze bij de haren droeg, zoals de schaars geklede Salomé in de processie.

De moeder van Alexander liep ook mee, onzeker schuifelend aan de zijlijn. Ze had knalrode lippen en blonde shampooreclameharen, maar niemand had haar ooit zien glimlachen. Ze keek alsof ze met haar ruimteschip op de verkeerde planeet was geland. Haar man was een archeoloog met een rare huidziekte. Op een keer had iemand de moeder van Alexander met een andere man gezien, iemand zonder schilfers op zijn wangen. Mijn moeder vertelde het aan mijn vader, toen ze samen koffie zaten te drinken, en omdat ik aan hun kousenvoeten met de Duplo-blokken zat te spelen, hoorde ik het ook, maar ik geloofde werkelijk niks van dat verhaal, want als de moeder van Alexander niet één, maar twee mannen had, dan zou ze toch onophoudelijk glimlachen, dacht ik.

Ook de moeder van Soraya was erbij. Onder haar grote hoofddoek. Op een ochtend was ze zacht op de klasdeur komen kloppen, zoals andere moeders

deden als we onze brooddoos of onze turnzak vergeten waren. Ze fluisterde iets tegen de meester, waarna ze met z'n drieën verdwenen naar de gang. Ze gedroegen zich verdacht. Door de grote ramen probeerden we te zien wat er gaande was. Toen de meester en Soraya eindelijk terug naar binnen kwamen, gingen ze voor het bord staan. Hadden ze een spreekbeurt voorbereid? De meester legde zijn hand in de nek van Soraya en zei: 'De vader van Soraya...', en toen ontsnapte hem een raar piepend geluid. En omdat hij het maar niet gezegd kreeg, maakte Soraya zijn woorden af: '... is vannacht doodgeschoten in de gevangenis.'

Soraya en haar moeder woonden in het klooster. Mijn vriendinnetje en ik gingen er soms op bezoek. Omdat het moest van onze ouders. Ongemakkelijk stonden we dan in een kamer die vol versleten zetels stond, waar vrouwen in zaten die ook uitgezakt en afgeleefd waren. Zuster Noëlla kwam de kamer binnen op haar ribfluwelen schoenen en overhandigde een blikken koektrommel aan de moeder van Soraya, zodat zij ons, als een echte moeder, een koekje kon aanbieden.

Beleefd namen we elk een speculoosje uit de trommel. Soraya hoefde niet. Ze lustte geen speculoos, zei ze. Ze probeerde uit te leggen hoe koek in

haar thuisland smaakte. Zuster Noëlla noemde haar ondankbaar en wij hoopten dat de moeder van Soraya dat woord nog niet had geleerd in de Nederlandse les voor nieuwkomers. Wij hoefden eigenlijk ook geen speculoos, omdat ze zacht geworden waren in de koektrommel van zuster Noëlla. Ongezien staken we de koekjes in onze broekzak en verkruimelden ze onderweg naar huis voor de zwanen die onder de Leeuwenbrug door gleden.

Veel vaker dan bij Soraya ging ik spelen bij mijn vriendin Elise, waar manshoge cactussen stonden en waar klassieke muziek op stond, zachtjes, alsof de violen beschaamd waren. Haar moeder was nooit ergens in dat grote huis te bespeuren. Toen Elise en ik samen de mixer vasthielden om pannenkoekenbeslag te maken, vroeg ik waar haar moeder was. Ze zei dat haar moeder een paar jaar thuis was gebleven voor de kinderen, maar nu weer wilde doen waarvoor ze opgeleid was. 'Wat is dat dan?' riep ik luid om boven het geluid van de mixer uit te komen.

'Iets in Brussel,' riep Elise terug.

Later hoorde ik dat haar moeder kinderrechter was.

Mijn andere beste vriendin heette Huong. Toen ze vanuit Vietnam bij ons op school aankwam, zei zuster Godelieve: 'Huong, dat kunnen wij hier in Vlaanderen niet uitspreken. Vanaf nu ben je Wong.' Pas toen ze bijna dertig was, durfde ze haar echte naam weer op te eisen, de naam die haar moeder voor haar had bedacht, kort voor ze doodging aan een moeilijk uit te spreken ziekte. Huong kon de ingewikkeldste steken borduren. Ze had een keer 100 procent voor rekenen. Ze deed turnoefeningen met gestrekte tenen en toegeknepen billen. En ik begreep maar niet hoe ze dat allemaal voor elkaar kreeg zonder een moeder om haar erbij te helpen. En wat ik al helemaal niet begreep: waarom ze al die moeite deed als er geen moeder was om ernaar te kijken.

Ook de moeder van Jonathan was erbij, of beter: ze rende achter de stoet aan. Ze kwam altijd en overal te laat. Dat kwam doordat ze de avondshiften deed in de grote GB langs de drukke baan, als caissière. Met de hele klas hadden we ontzettend veel ontzag voor de moeder van Jonathan. Dat kwam doordat ik had gezegd dat ze elke avond al het geld in haar kassa mee naar huis mocht nemen. Daardoor geloofden we dat Jonathan de rijkste jongen van de school was. Toen hij een keer had

verteld dat ze thuis elke dag frieten aten, leek dat ons idee alleen maar te bevestigen. Twintig jaar later zag ik Jonathan in de verte fietsen. Hij had lang haar gekregen, maar droeg nog steeds het liefst een trainingspak. En toen pas – toen pas! – besefte ik dat die moeder wellicht toch niet al het geld uit de kassa mee naar huis had mogen nemen.

In de stoet reed ook een toeterende Honda Wallaroo mee, met Deborah en haar moeder erop, wild zwaaiend. Die twee waren onafscheidelijk. Ze hadden eenzelfde kuif, die lekker rook en stijf stond van de lak. Als de moeder van Deborah op vrijdagavond uitging, mocht haar dochter gewoon mee. Allebei in een topje dat je vooraan in een knoop kon binden. Deborah leerde ons op de speelplaats de lambada dansen onder een strakgespannen springtouw. Er moest altijd iemand op de uitkijk staan, want zuster Godelieve kon ons maar beter niet zo zien kronkelen met onze blote navels. Op maandagochtend, tijdens het vertelrondje, vertelden wij dat we met de scouts naar het bos waren geweest of op bezoek bij een tante met twee honden, maar Deborah liet zien hoe ze met haar moeder op de tafels had gedanst, op '99 Luftballons'. De moeder van Deborah leek meer op een grote zus dan op een moeder. Ik schat dat ze een

jaar of zeventien was toen het babyhoofdje van Deborah onder het lambadarokje vandaan kwam piepen.

Zelf was ik vijfentwintig toen ik met een positieve zwangerschapstest op de badrand zat. Een goede leeftijd, vond ik. Ik was er helemaal klaar voor. Kruippakjes, fruithapjes, groentepapjes – laat maar komen, dacht ik. Er was maar één klein dingetje: ik kende de toekomstige vader nog maar net, waardoor ik bij de eerste kennismaking met mijn schoonmoeder moest gaan vertellen dat ze grootmoeder zou worden. Er ontsnapte haar een zucht, waar kruimels stroopwafel mee naar buiten kwamen, zomaar op haar kraaknette terrastafel. Mijn Nederlandse schoonmoeder heeft onbeweeglijk haar en een strenge mond, en daar kwamen nu onbuigbare woorden uit: 'Je weet niet waar je aan begint, kind.'

Diezelfde avond fietste ik furieus over de dijk langs de Waal, de wind in mijn haren, het vuur in mijn ogen. Kind! Waar haalde die stroopwafel het lef vandaan om me zo te noemen. Ik was al volop bezig moeder te worden. Nog even en we mochten het embryo een foetus noemen. Ik wist bovenal heel goed waar ik aan begon. Ik kon terugvallen op jarenlange ervaring, want ik had een klein zusje én